

GEMEENTE GENNEP

Inhoudsopgave

1. Inleiding
 2. Bodemgesteldheid
 3. Grondgebruik
 - 3.1 Agrarisch
 - 3.2 Niet-agrarisch
 4. Infrastructuur
 - 4.1 Wegen
 - 4.2 Waterlopen
 - 4.3 Spoorwegen, tramlijnen
en smalsporen
 5. De gemeente Gennep, nederzettingen
 - 5.1 Kernen in de gemeente Gennep
 - 5.2 Overige kernen
 6. Conclusies
- Noten
- Literatuuropgave
- Topografische kaarten

Gemeentebescrijving Gennep

1. Inleiding

1.1

Gemeente Gennep
p.a. Kloosterstraat 4
6591 CX Gennep
Provincie Limburg
Inventarisatiegebied Maasvallei
Aantal inwoners : 16.261 (1-7-1989)
Oppervlakte : 42,03 km²
Nederzettingen : Aaldonk, Dam, Diekendaal, Gennep,
Hekkens, Heijen, De Looi, Milsbeek, Ottersum, Smele,
Ven-Zelderheide, Zelder.

1.2

De gemeente Gennep, behorend tot het inventarisatiegebied Maasvallei, grenst in het noorden aan de gemeente Mook en Middelaar (inventarisatiegebied Maasvallei). Ten zuiden van Gennep ligt de gemeente Bergen, die eveneens tot het inventarisatiegebied Maasvallei gerekend wordt. De Maas begrenst de gemeente Gennep in het westen en markeert hier tevens de grens tussen de provincies Limburg en Noord-Brabant. De oostelijke gemeentegrens van Gennep valt deels samen met de rijksgrens tussen Nederland en de Bondsrepubliek Duitsland en deels met de provinciale grens tussen Limburg en Gelderland. Bovengenoemde gemeentegrenzen zijn in 1973 vastgesteld. In dat jaar werd er een nieuwe gemeente Gennep gevormd, waartoe de oude gemeenten Gennep en Ottersum, alsmede de Bergense kern Heijen gingen behoren.

2.

Bodemgesteldheid

De bodem van de gemeente Gennep heeft in noord-zuid richting een maximale lengte van ruim tien kilometer, in oost-west richting een maximale breedte van zes kilometer. Binnen de gemeentegrenzen van Gennep zijn een viertal bodemtypen aanwijsbaar. In het westen het rivierdal van de Maas, daarop aansluitend hogere zandgronden, dan lagere zandgronden en tenslotte een kleine oppervlakte plateaugebied. In de beek- en rivierdalen zijn klei-afzettingen aanwezig, maar voor het overige is de Gennepse bodem hoofdzakelijk uit zand samengesteld. Het rivierdal, dat in de Maasbochten een maximale breedte van om en nabij een kilometer bereikt, flankiert de gemeente Gennep over de hele westelijke lengte. Dit rivierdal is gevuld met water, lagere dalbodems en op enkele locaties in het overgangsgebied naar de hogere zandgronden met oude stroomgeulen van de Maas. De hogere zandgronden beslaan het overgrote deel van de Gennepse bodem. Over een lengte van ongeveer vijf kilometer reiken zij tot aan de oostelijke gemeentegrens. Deze hogere zandgronden worden in oost-west richting doorsneden door het dal van de Niers. Noordelijk van deze Niers zijn de oud-bouwlanden sterk in de meerderheid, het zuidelijke gedeelte bestaat uit twee grote arealen stuifzandheuveld en vlakkere stuifzandachtige gebieden. Aan de periferie worden zij plaatselijk nog omzoomd door smalle stroken oud-bouwaland.

De lagere zandgronden zijn in het noordelijke en zuidelijke deel van de gemeente te vinden. In het zuiden bevindt zich een uitloper van de Bergense middellage zandgronden. Op Genneps grondgebied komt daar een gebied met slenken en laagtes bij. In het noorden overbruggen de lagere zandgronden de resterende afstand tot de rijksgrens en ook daar zijn ze ingericht met middellage zandgebieden, slenken en laagtes.

In het uiterste noorden tenslotte, langs de grens met de gemeente Mook en Middelaar, ligt een kleine uitloper van de in de IJstijd gevormde hoge Maasterassen. Het Gennepse plateau kenmerkt zich door de aanwezigheid van beekdalen, steilere hellingen en droogdalen. Aanzienlijke gedeelten van de Gennepse bodem zijn uit oogpunt van natuurwaarden gekwalificeerd als waardevol of zeer waardevol. Het hele rivierdal, een zoom lagere zandgronden langs de rijksgrens, het dal van de Niers en enkele gedeelten oud-bouwalandgebied op hogere zandgrond acht men waardevol, de gebieden met stuifzandheuveld en het plateaugebied zeer waardevol.

Het grondgebied van de gemeente Gennep ligt tussen 10 en 59 meter +NAP.

3.

Bodemgebruik

3.1

Agrarisch

De agrarische sector speelde in de periode 1850-1940 een overheersende rol op het grondgebied van de huidige gemeente Gennep. Vóór 1914 was er nauwelijks sprake van enige aanzet tot industriële ontwikkeling. De oude gemeente Gennep was wel een buitenbeentje in het vanouds sterk op de veeteelt geconcentreerde Noord-Limburg. Het stadje had een eigen marktplaats en de agrarische sector had haar productie daarop afgestemd. In Ottersum daarentegen bevonden zich de nodige varkensfokkerijen. De Tranchotkaarten uit het eerste kwart van de negentiende eeuw en de topografische kaarten uit 1934 bevestigen de overheersing van de agrarische bedrijfstak. Met dit kaartmateriaal is het tevens mogelijk de ontwikkeling van het agrarisch bodemgebruik in bovengenoemde periode globaal te volgen. De in paragraaf twee besproken vier bodemsoorten zijn op de Tranchotkaart bij oogopslag herkenbaar. Het rivierdal in het westen was in het eerste kwart van de negentiende eeuw overwegend ingericht met weilanden of weilanden met fruitbomen. Zij werden slechts onderbroken door de monding van de Niers en het akkerlandgebied "die Rodell" in de Maasbocht westelijk van de kern Heijen. Twee weilandgebieden werden met name genoemd: "Logtsche Weyde" ter hoogte van Gennep en de "Leege Weyen" boven de huidige gemeentegrens met Bergen. Op het hogere zandgrondgebied lagen redelijk grote arealen akkerland, akkers met fruitbomen en vochtige weidegronden. Het aanzienlijke braak liggende gebied was begroeid met heide en telde heel wat kleine vennen en met water gevulde slenken. De hogere zandgronden westelijk van de Kroonbeek vertoonden een sterk gefragmenteerd patroon van elkaar afwisselende akkerlanden, stukjes heidegebied en enkele vochtige weilanden. Oostelijk van de Kroonbeek tot aan de rijksgrens bij Dam strekte zich tussen Spiekerbeek en Niers een groot akkerlandgebied uit. De velden van "het Kleinen Boss, het Grooten Boss, het Gennepers Feld, Hoeve, het Aaldonker Feld, het Zelder Feld, het Veensche Feld en het Damsche Feld" vormden hier een aaneengesloten geheel. Aan de periferie waren enkele akkers voorzien van fruitbomen en kwam er af en toe een klein heidegebied voor. Het dal van de Niers was bijna geheel in gebruik als weiland, een enkele akker met fruitbomen uitgezonderd. De hogere zandgronden zuidelijk van de Niers bestonden uit een kern met heidegronden en een zoom van akkerlanden waarop zich aan de rivierdalzijde hier en daar ook fruitbomen bevonden. Deze zoom was geen aaneengesloten geheel, maar werd in het zuidoosten onderbroken door lagere zandgronden.

In het zuidwestelijke deel van de gemeente waren de resterende hogere zandgronden begroeid met heide en deels voorzien van verspreide arealen akkerland. De lagere zandgronden in het noorden boden slechts plaats aan kleine stukken weiland. Het waren oases in een uitgestrekt heidegebied. Bijna het hele noordelijke gebied langs de gemeentegrens cq. rijksgrens lag aan de voet van het steil oprijzende plateau en was diens gevolg zeer vochtig. Dit verklaart ook de aanwezigheid van grote venen als het "Grote Sip Veen", het Könings Veen, Everdde Veen en het Rosenbrock". De in het zuidoosten van Gennep gelegen lagere zandgronden kenmerkten zich door grote percelen akkerland langs de grens met de hogere zandgronden, door akkers met fruitboombegroeiing langs de zuidelijke gemeentegrens (het "Heyen Gemeinde Bosch" en het "Nien Erf"), door aanzienlijke heidegebieden en enkele met water gevulde slenken. In het uiterste noorden van Gennep overschrijdt het plateaugebied de gemeentegrens. In het eerste kwart van de negentiende eeuw was dit hoog boven de lagere zandgronden oprijzende gebied geheel begroeid met bos. De Eikenberg en de Johannesberg werden door Tranchot met name aangegeven.

Ruim een eeuw later was de organisatie van het agrarische bodemgebruik in de gemeente Gennep ingrijpend gewijzigd. Een en ander was het gevolg van groot-schalige ontginningen, waaraan de vermaarde ontginner Dominicus van Ophoven sedert 1902 een belangrijke bijdrage leverde. Hij ontgon 300 hectare broekgrond in de omgeving van Ottersum. Deze werkzaamheden wierpen met name op de lagere zandgronden hun vruchten af. De ontginning van de hogere zandgronden was minder intensief geweest. Het rivierdal, dat in het begin van de negentiende eeuw nog van enkele arealen akkerland was voorzien, zag er in 1934 uit als een uitgestrekt weidegebied. Hier en daar werden de vaak kleine en grillig gevormde percelen omzoomd door Maasheggen of populieren.

De hogere zandgronden in het noorden van de gemeente werden begrensd door de bebouwing van de kern Milsbeek en door de inmiddels rechtgetrokken loop van de Spiekerbeek. Rond Milsbeek was de bodem in gebruik als akker- en weidegrond. De akkers bestonden uit kleine, vrij rechte kavels, afgewisseld met kleine stukken weiland in de directe omgeving van de bebouwing. In het gebied tussen de nederzettingen van Milsbeek en het rivierdal boden de akkers en weidegronden een minder gefragmenteerde indruk. Westelijk van de Kroonbeek, die de Aaldonksebeek met de Niers verbond, waren nog kleine oppervlakten heide en loofbos aanwezig.

ingericht met velden voorzien van rand- of verspreide bebouwing. Ook vormen zij een geschikte vestigingsplaats voor kernen of industriegebieden. De vlakke stuifzanden bieden slechts plaats aan kleinschalige landbouwgebieden. Voor de rest zijn ze nog begroeid met heide, functioneren zij als verblijfsrecreatieterrein, of zijn ze bebouwd met woonkernen en industriële nederzettingen. De stuifzandheuvels hebben geen agrarische bestemming. Zij zijn begroeid met loofbos, naaldbos of heide en zijn om die reden uitermate geschikt voor de vestiging van verblijfsrecreatieterreinen of verzorgingscomplexen. In het licht van het voorafgaande kan het geen verbazing wekken dat de lagere zandgronden vrijwel geheel ten dienste staan van de agrarische sector. De vochtige slenken en laagtes zijn geschikt voor nattere weilanden. De middellage zandgebieden zijn voorzien van grootschalige landbouwgebieden. Het plateaugebied tenslotte biedt op de steilere hellingen en droogdalen plaats aan kleinschalige landbouwgebieden. De beekdalen zijn begroeid met broekbos. Ter afsluiting is het belangrijk melding te maken van de naoorlogse ruilverkavelingen die rond Ottersum en Heijen zijn uitgevoerd. Zij hebben de inrichting van het agrarisch bedrijfsareaal gewijzigd en het hierboven geschetste beeld van het agrarisch bodemgebruik in 1934 deels doen verouderen.

3.2. Niet-agrarisch

Op het grondgebied van de huidige gemeente Gennep zijn in de periode 1850-1940 enkele voorbeelden van bodemgebonden agrarische activiteit aanwijsbaar.

Zand- en grindwinning

Op de Genneperheide, de Looierheide, op de Lochterbergen en bij Milsbeek werd zand gewonnen. Deze afgravingen zijn op de topografische kaart van 1934 waarneembaar. De grindwinning daarentegen is een naoorlogs verschijnsel. In 1948 ging in Heijen de ontgrinding van start. Dat maakte uiteindelijk de aanleg van een industriehaven mogelijk, die in 1969 in gebruik genomen werd.

Steenfabrieken

Vanwege de aanwezigheid van rivierklei waren in 1934 te Ottersum twee steenfabrieken in bedrijf. De fabriek van A. Coolen was uitgerust met stoommachines. Op kaartmateriaal uit 1934 is slechts de steenfabriek te zien die bij Milsbeek aan de Bloemenstraat lag.

4.

Infrastructuur

4.1

Wegen

In het eerste kwart van de negentiende eeuw verkeerde het wegennet van de huidige gemeente Gennep in een geheel onverharde staat. De belangrijkste verbinding was de noord-zuid verbinding Nijmegen-Gennep-Venlo die in de nabijheid van het rivierdal over de hogere zandgronden liep. Deze weg, die boven Gennep de Niers passeerde, verbond het huidige Milsbeek, Gennep en Heijen met elkaar. In oostelijke richting vertrok vanuit Gennep een "Chemin Gennep - Cleves", een weg naar Kleef (Bondsrepubliek Duitsland). Deze volgde eerst op kleine afstand de noordelijke oever van de Niers, stak dan de Zelderse Heide over en passeerde bij Dam de rijksgrens. Vanuit Heijen was het even over de grens gelegen Hommersum bereikbaar via een route die het toen nog uitgestrekte heidegebied doorkruiste. Van deze hoofdwegen takten vele kleinere paden af. Zij waren slechts van lokaal belang. Daarnaast zijn er op de Tranchotkaart nog kleinere paden te zien die zich een weg baanden door heide en veengebieden.

In 1867 waren de wegen Nijmegen-Gennep-Venlo en Gennep-Kleef verhard. De veren Gennep-Oeffelt en Heijen-Boxmeer hadden een verharde verbinding met de rijksweg. Met uitzondering van de route naar het Heijense veer werd op al deze wegen tol geheven. Op de Kuyperkaarten van dat jaar is goed te zien dat Gennep een knooppunt in de wegverbindingen was. Vanuit het zuiden kwamen uit diverse richtingen wegen samen bij de overgang over de Niers. Boven deze waterloop waaierden de wegen weer uit.

In de periode tot 1934 werd het verharde gedeelte van het wegennet verder uitgebreid. De Bloemenstraat tussen Milsbeek en het Mookse Middelaar was geheel verhard. De Zwarte Weg vanuit Milsbeek naar het Duitse plateau was tot even voorbij de RK-kerk verhard en verderop nog deels tot aan de laatste bebouwing op Nederlands grondgebied.

De Hontziepse Baan (tot aan de oude gemeentegrens met Ottersum), de weg Ottersum-Aaldonk, de weg waar aan de bebouwing van Ven lag en de verbinding tussen Zelder en de weg Gennep-Kleef waren op soortgelijke manier verbeterd.

In Gennep zelf waren grote delen van de bebouwde kom verhard en de naar het zuiden uitwaaiende wegen verhard. Na het bereiken of passeren van de spoorlijn Boxtel-Goch gingen deze trajecten over in onverharde wegen.

Verder naar het zuiden lagen de verharde straatwegen van Heijen naar het veer in de richting Boxmeer en

van Heijen naar Hommersum (de z.g. Veerdijk). Naast de uitbreiding van het verharde wegennet was de aanleg en verbetering van wegen op inmiddels ontgonnen bodem een tweede ontwikkeling van belang. Op vele plaatsen werden deze gebieden opengelegd met rechte, in een kruispatroon aangelegde onverharde wegen. Door hun meer planmatige opzet zijn zij duidelijk van het oude Gennepse wegennet te onderscheiden.

4.2. Waterlopen

De belangrijkste natuurlijke waterlopen van de gemeente Gennep zijn de Maas en de Niers. De Maas vormt de westelijke begrenzing van Gennep. In 1867 lagen er ter hoogte van de gemeente Gennep twee veren op deze rivier: het veer Gennep-Oeffelt en het veer Heijen-Boxmeer. In 1934 waren beiden nog in gebruik. Bij het veer naar Oeffelt lag in dat jaar zelfs een losplaats.

Aparte vermelding verdient in dit verband de voor Gennep zeer belangrijke brug over de Maas, die als spoorbrug in de in 1873 geopende spoorlijn Boxtel-Goch over de Maas werd gelegd.

Na de Tweede Wereldoorlog zijn de Maasbochten ter hoogte van Heijen afgesneden door het graven van een nieuwe rechte rivierbedding. In hetzelfde gebied is ten gevolge van de ontgrindingen ruimte gekomen voor de industrie- en jachthaven van Heijen.

De Niers komt vanuit Duitsland Nederland binnen. Deze waterloop bereikt even westelijk van de kern Dam de rijksgrens, draait dan af naar het zuiden en vormt tot IJsheuvel zelf de rijksgrens. Vervolgens baant de Niers zich via een drietal bochten een weg naar de Maas.

Even verder noordelijk loopt vanaf Ven de Spiekerbeek ongeveer parallel aan de Niers (oostelijk van Ven heet deze waterloop de Schravelsebeek) en wordt aan de Drie Kronen bij Milsbeek door de uit het noorden komende Kroonbeek met de Niers verbonden. De Teelebeek zorgt mede voor de afwatering van de lagere zandgronden noordelijk van Milsbeek.

Verder zijn er nog een aantal beken aan te wijzen (bv. de Kleefsche beek en de Leigraaf bij Dieken-daal) die bij de waterhuishouding in het zuidelijke deel van Gennep een rol spelen.

De gemeente Gennep behoort tot het Waterschap het Maasterras.

4.3. Spoorwegen en tramlijnen

Gennep was in het begin van deze eeuw een knooppunt in het spoorwegverkeer. Sedert 1873 werd namelijk door de "Noord-Brabantsch-Duitsche Spoorwegmaatschappij" (NBDS) de lijn Boxtel-Goch geëxploiteerd die Noord-Limburg bij Gennep over een afstand van

circa vijf kilometer doorsneed. Deze verbinding is jarenlang van grote internationale betekenis geweest. Te Gennep werden NBDS-werkplaatsen en een station ingericht. De exploitatie van de lijn werd echter in 1922 gestaakt.

Inmiddels was Gennep ook de vestigingsplaats van de Maas Buurtspoorweg (MBS) geworden. Deze MBS onderhield een tramlijn tussen Nijmegen en Venlo. De plannen voor een dergelijke railverbinding op de rechter Maasoever dateerden al uit de negentiende eeuw. Twee eerdere pogingen van de "Geldersche-Limburgsche Buurt Spoorweg" (1905) en de "Auto-Omnibus-Dienst" (tussen Nijmegen en Gennep) mislukten.

Met de president-directeur van de NBDS aan het hoofd wist de MBS vanaf de opening van de 63 kilometer lange lijn op 31 mei 1913 een solide trambedrijf op te bouwen. Haar hoofdkantoor en remise met werkplaatsen werden in Gennep ingericht. Later nam men de werkplaatsen van de inmiddels geliquideerde NBDS van de NS over.

Hoe belangrijk de MBS voor Gennep was blijkt uit het feit dat in 1933 op het hoofdbureau en in de centrale werkplaats 143 personen werkzaam waren. In datzelfde jaar vervoerde de MBS 334.951 reizigers en 92.650 ton goederen. Daarnaast exploiteerde men nog een wagenpark van ca. 50 autobussen en vrachtauto's. Vanaf 1934 werd de stoomtractie vervangen door diesel-elektrische tractie. Maar de luchtlandingen van 17 september 1944 maakten een einde aan dit trambedrijf dat de oostelijke Maasoever benoorden Venlo uit zijn isolement haalde. Na de tweede wereldoorlog ging de MBS op in de Zuidooster Autodiensten.

5. De gemeente Gennep, nederzettingen

5.1. Kernen in de gemeente Gennep

In het begin van de negentiende eeuw was het grondgebied van de huidige gemeente Gennep niet intensief bebouwd. Het overgrote deel van de nederzettingen concentreerde zich in het noordelijke gedeelte, rond en boven de Niers. Heijen was de meest zuidelijk gelegen bebouwingskern van enige omvang. Overal markeerde de aanwezigheid van bebouwing de grens tussen akker- en weiland en vrijwel overal werden de hogere zandgronden als vestigingsplaats gekozen.

Op de grens tussen de hogere en lagere zandgronden in het noorden van de gemeente (gemarkeerd door de Spiekerbeek en de Aaldonkse beek) bevonden zich van west naar oost de lintbebouwingen van het huidige Milsbeek, Aaldonk, Zelderheide en Ven. Zelder en Ottersum lagen verder naar het zuiden op de noordelijke Niersoever, aan de rand van het met weiden ingerichte rivierdal. De vestigingsplaats van Dam was gekozen langs de weg Gennep-Kleef, vlakbij de rijksgrens.

De bebouwing van het oude stadje Gennep lag op de zuidelijke oever van de Niers en was destijds verreweg het grootst in omvang. Deze reeds in de veertiende eeuw tot stad verheven nederzetting fungeerde vanouds als bruggehoofd, ter bewaking van de toegang tot de Niers. Iets verder noordelijk, aan weerszijden van de Niersmonding, legde men in de 17e eeuw om het oude Genneper Huis een fortienstelsel aan dat nu nog in terreinoneffenheden te herkennen is.

In het begin van de negentiende eeuw lag de bebouwing van Gennep nog steeds binnen de oude wallen, aan weerszijden van de weg Nijmegen-Venlo en langs een kruising van deze weg met de route naar het latere veer richting Oeffelt. Even buiten de wallen vormden een aantal uit het zuiden komende wegen een knooppunt.

De kern die momenteel De Looi heet, droeg destijds de naam "In de Loy" en bestond uit niet meer dan een zestal nederzettingen op de zuidelijke oever van de Niers, vlakbij het aan de overkant gelegen Zelder. Westelijk van De Looi begon het uitgestrekte heidegebied.

Verder naar het zuiden, eveneens langs de weg Nijmegen-Venlo, lag Heijen. Dit was toen een kern met in aanzet lineaire bebouwing langs de hoofdweg en enkele zijwegen. Het geheel lag ingeklemd tussen de weiden en akkers van het Maasdal en de Heijense heide op hogere zandgrond.

Verspreide nederzettingen kwamen in Gennep op redelijk grote schaal voor. In het noorden langs de Bloemstraat (toen nog Blöme Straat genoemd) naar Middelaar, op de akkers noordelijk van deze weg en

rondom het oude Genneper Huis. Verder langs de Kroonbeek (o.a. de Drie Kronen) en ten noorden van de Niers (Roepaan, Vogelsang, Bisterfeld e.a.). Zuidelijk van de Niers tussen Gennep en de Looi en rond de kleine nederzetting Ijsheuvel. Op de heide tussen Gennep en Heijen kwam verspreide bebouwing slechts zeer summier voor, net als op de oud-bouwlonden in het zuidoosten van de gemeente. De ontwikkeling die de Gennepse bebouwing daarna doormaakte kan mede geïllustreerd worden aan de hand van enkele bevolkingscijfers van de voormalige gemeenten Gennep en Ottersum. Soortgelijke cijfers van het destijds nog Bergense Heijen ontbreken.

<u>Gennep</u>		<u>Ottersum</u>	
jaar	inw	jaar	inw
1835	1083	1835	1420
1867	1400	1860	1891
1896	1878	1867	1900
1913	2655	1899	2143
1918	3354	1909	2574
1923	3352	1925	2438
1928	3272	1930	2471
1934	3224	1935	2564

Met de komst van de NBDS (1873) en later de MBS (1913) naar Gennep kwamen er mogelijkheden voor uitbreiding van het aantal arbeidsplaatsen buiten de agrarische sector. Het gevolg was een geleidelijke stijging van het Gennepse inwonertal. De bedrijfsgebouwen van beide ondernemingen, de spoorbrug over de Maas en de NBDS-woningbouw leverden een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van de Gennepse bebouwing tussen 1820 en 1934.

In de tweede helft van de negentiende eeuw werden in het huidige Gennep diverse windmolens gebouwd. In 1850 windmolen "De Reus" aan de Ottersumse weg te Gennep, in 1862 de "Gerardamolen" te Heijen en in 1880 windmolen "Rust na Arbeid" aan de Kleefse weg te Zelderheide.

Eveneens in die periode viel de stichting van het Zustersklooster door deken J. Bernardussen en de vestiging van een ziekenhuis. Later kon Gennep beschikken over Maria-Oord, een sanatorium voor vrouwelijke tbc-patiënten en het nazorghuis "Zonlichtheide" aan de Heijense weg.

De industriële ontwikkeling van Gennep kwam na 1850 zeer geleidelijk op gang. De Kuyperkaart van 1867 maakt gewag van een steenbakkerij aan de rijksweg naar Nijmegen, bij de afslag naar Ottersum. In 1866 had Gennep een brouwerij die in het begin van de twintigste eeuw al niet meer actief was. In 1898 nam men de houtverwerkingsfabriek "De Genneper Molen" in

gebruik, een jaar later ging de Moutfabriek Aurora van start. Van de twee steenfabrieken die in 1914 te Ottersum gevestigd waren is hiervoor al melding gemaakt.

Ten gevolge van de liquidatie van de NBDS-spoorlijn in 1922 liep het inwonertal terug en werd het voor Gennep noodzakelijk de vestiging van industrie te stimuleren. In dat licht moet men ook de Handelstoonstellingen van 1928 en 1930 bezien. In 1934 waren te Gennep de volgende industrieën actief: een fabriek voor houtbewerking, meubelfabrieken, een moutfabriek annex moutkoffiebranderij, pottenbakkerijen, timmerfabrieken, een ploeg- en pompenfabriek, sigarenfabrieken, machinale smederijen, tricotage- en confectiefabrieken, betonartikelenfabrieken, drukkerijen en wasserijen. In 1936 kwam daar nog de N.V. Papierfabriek Gennep (PAGE) bij. Verder was er een redelijk actieve middenstand en een uitgebreide handel in landbouwprodukten en steenkool. De landbouw, vee- en fruitteelt was inmiddels aangevuld met tuinbouw, boom-, bloem- en groentekwekerijen.

Wat betreft de woonbebouwing en de huisvesting van openbare nutsbedrijven verdienen diverse ontwikkelingen aandacht. De Woningbouwvereniging Genapium had in 1934 28 woningen gerealiseerd. Ook werd in die tijd de bouw van particuliere villaatjes als een goede geldbelegging beschouwd. Sedert 1921 was er een gemeentelijke electriciteitsdienst, een slachthuis en een vestiging van de Vleeskeuringsdienst. In 1934 was de huisvesting van het Groene Kruis nog maar enkele jaren oud en beschikte de gemeente over diverse openbare lagere en ULO-scholen, een bijzondere jongens- en meisjesschool en bovendien over de Tekenschool Gennep waar toen al geruime tijd technisch onderwijs werd gegeven.

Welke gevolgen het een en ander had voor de ruimtelijke ontwikkeling in 1935 zal in de volgende paragrafen aan de orde komen.

5.2. Nederzettingen in 1935: Aaldonk, Dam, Hekkens, Milsbeek, Ottersum, Smele, Ven-Zelderheide en Zelder.

Alle bovengenoemde kernen bevinden zich in het noordelijke deel van de gemeente Gennep. In vergelijking met de situatie van ruim een eeuw eerder had het bebouwingslint van Aaldonk een lichte uitbreiding en verdichting ondergaan. Dam was niet noemenswaardig gegroeid. Hekkens verscheen in 1934 op de kaart als een klein gehucht in het uiterste oosten, langs de rijksgrens bij de grensovergang in de richting van Kleef.

Milsbeek was eigenlijk een agglomeratie van agrarische vestigingen oostelijk van de rijksweg naar Nijmegen en van enige nederzettingen (waaronder de steenfabriek) aan de Bloemenstraat. Een aantal was voorzien van markante namen als de Hel, 't Vagevuur,

Kanonskamp, Schietberg, Vreugdeberg, Dood en Zwaan. In de nabijheid van de kruising Rijksweg-Bloemenstraat bevond zich de kleine buurtschap Smele. Ottersum had zich tussen 1820 en 1935 vooral naar het westen uitgebreid, in de richting van Gennep en de rijksweg. De RK-kerk en Huize Vrede verdienden op de kaart een aparte vermelding. Ven-Zelderheide bestond uit licht uitgebreide en verdichte bebouwingslinten langs de weg Gennep-Ottersum-Dam-Kleef (Zelderheide) en langs de daarvan in noordelijke richting aftakkende route bij de rijksgrens (Ven). De kern Zelder was in de achterliggende periode nauwelijks gegroeid.

5.3. Nederzettingen in 1935: Gennep, Heijen en De Looi

Deze kernen liggen allemaal zuidelijk van de Niers. Gennep had duidelijk de grootste uitbreiding achter de rug. De bebouwing binnen de oude wallen was verdicht. De als een stralenkrans naar het zuiden uitwaaiende wegen waren tot aan de spoorlijn Boxtel-Goch van bebouwing voorzien. Langs de oude rijksweg reikte het bebouwingslint tot aan het tehuis "Zonlichtheide". Onmiddellijk ten zuiden van de spoorlijn lag bebouwing met een industriële bestemming. Andere in het oog vallende objecten waren het station en het Voorhoevepark (een wijk met licht stedenbouwkundige aanzetten in ruitpatroon). De bebouwing van De Looi daarentegen was gekrompen tot vier nederzettingen. De groei van Heijen was evenmin spectaculair: de onmiddellijke nabijheid van het rivierdal en de nu met naalddhout beplante heide stond verdere uitbreiding in de weg. Diekendaal tenslotte was een kleine vestiging met een klein aantal nederzettingen langs de rijksweg, vlakbij de huidige grens met Bergen.

5.4. Verspreide nederzettingen in 1935

De vlak voor de tweede wereldoorlog aanwezige verspreide nederzettingen waren voornamelijk op de ontgonnen lagere zandgronden gelegen. In het noorden onder andere langs de Zwarte Weg, de Hontsiepse Baan, de Biezendijk en bij de Lange Horst. In het zuidoosten lag een enkele agrarische nederzetting in de buurt van de rijksgrens (bijv. de Oude en Nieuwe Heijerhof, de Kamperhof en de Schaafschen Hof). De op de Niers-weilanden gelegen plaatsen IJsheuvel en Veedijk waren vestigingen die qua grootte niet onderdeden voor De Looi. Ook op de hogere zandgronden kwam hier en daar verspreide bebouwing voor, maar veel minder talrijk dan op de hiervoor genoemde locaties.

5.5. Nederzettingen na 1940

De grootste bebouwingsuitbreiding vond plaats na de tweede wereldoorlog. Milsbeek heeft een aanzienlijke uitbreiding ondergaan in noordelijke richting tussen de rijksweg en de Langstraat en tussen de rijksweg en de Bloemenstraat. Oudere nederzettingen als de Hel en het Vagevuur zijn daardoor uit hun isolement gehaald.

Op de lagere zandgronden in het noorden is het aantal vestigingen langs de oude hoofdverbindingen (bijv. de Hondsiepse baan) sterk toegenomen. De contouren van Aaldonk zijn nog redelijk herkenbaar gebleven, terwijl de oude kernen Ven en Zelderheide definitief aaneengegroeid zijn.

Dam en Hekkens zijn nog steeds kernen van geringe omvang. Ottersum heeft zowel in westelijke als in oostelijke richting een uitbreiding langs de elkaar in het centrum kruisende uitvalswegen ondergaan. In het oostelijke gedeelte is deze ruimte veelal volgebouwd, in het westen is de aansluiting met de bebouwing langs de oude rijksweg tot stand gebracht. Gennep heeft haar bebouwing uitgebreid in oostelijke en zuidelijke richting. In het noorden staat de Niers uitbreiding in de weg, in het westen de nieuwe rijksweg N 271. De bebouwing tussen de Niers en de oude spoorlijn is verdicht en uitgebreid. Zuidelijk daarvan zijn nieuwe industrieterreinen, woonwijken en de bebouwing van de Sint Augustinusstichting verschenen. Oostelijk van Gennep, op de grens van hogere en lagere zandgronden, is een grootschalig verblijfsrecreatieterrein ingericht.

Zelder, De Looi, IJsheuvel en Veedijk zijn nog steeds kleine nederzettingen en ook het aantal nederzettingen op de lagere zandgronden in het zuidoosten is slechts in geringe mate toegenomen. De bebouwing van Heijen tenslotte heeft zich in oostelijke richting uitgebreid, tot aan het traject van de N 271. De kanalisatie van de Maas, de aanleg van zowel een jacht- en industriehaven zijn de meest ingrijpende ruimtelijke veranderingen voor het naoorlogse Heijen geweest.

Resumerend kan men het huidige Gennep karakteriseren als een gemeente met industriële vestigingen van importantie, met ontwikkelde voorzieningen op dienstengebied, belangrijke akkerbouw, veeteelt en tuinbouw, uitgebreide recreatieve mogelijkheden en een voorname woonfunctie.

6. Conclusies Gemeente Gennep

- 6.1 Ter afronding van de inventarisatie van de gemeente Gennep dienen de volgende opmerkingen te worden gemaakt. De gemeente Gennep heeft in de periode 1850-1940 met uitzondering van de kern Gennep een geringe groei doorgemaakt met name in de vorm van verdichtingen langs bestaande wegen. De ontwikkelingen in de kern Gennep waren van dien aard dat voor deze kern het geven van een stedenbouwkundige typologie wel relevant werd geacht.
- 6.2 Voor wat betreft de kernen binnen de gemeente Gennep kunnen de volgende conclusies worden getrokken.

Gennep

De belangrijkste kern binnen de gemeente is de kern Gennep. De bebouwing van het oude stadje op de zuidelijke oever van de Niers is verreweg het grootst in omvang. In het begin van de negentiende eeuw lag de bebouwing nog steeds binnen de oude wallen aan weerszijden van de weg Nijmegen-Venlo, en langs de kruising van deze weg met de route naar het latere veer richting Oeffelt. Even buiten de wallen vormden een aantal uit het zuiden komende wegen een knooppunt.

Binnen de vroegere omwalling werden o.a. langs de Niersstraat, Zandstraat en aan de Markt panden in deze inventarisatie opgenomen. Langs de Niersstraat betrof het veelal panden uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Aan de Markt werden enkele panden aangetroffen uit het eerste kwart van de twintigste eeuw. Langs de Zandstraat, een doorgaande winkelstraat in het verlengde van de Markt werd het grootste aantal panden binnen de oude stad geïnventarieerd. Het betreft veelal bebouwing uit de periode van de tweede helft van de negentiende eeuw tot rond de eeuwwisseling. Opvallend in deze straat is het grote aantal door forse verbouwingen verminkte panden. Vermeldenswaard in dit gebied zijn o.a. de vroegere Genneper Molen uit 1898. Dit betreft het gebouw van een vroegere fabriek voor houtbewerking die gebruik maakte van een waterrad. Het oorspronkelijke aanzien is sterk gewijzigd.

Op korte afstand van deze vroegere molen werd het gebouw van een vroegere leerlooierij geïnventarieerd. Dit pand op de oever van de Niers dateert uit de tweede helft van de negentiende eeuw. Aan de Niersstraat no. 13 staat een hoekpand met een fraaie houten cafépui daterend uit de tweede helft van de vorige eeuw. Aan de Zandstraat tenslotte bevindt zich het postkantoor uit 1902.

Dit gebouw verkeert voor Gennepse verhoudingen in opmerkelijk gave staat en is onafgebroken als postkantoor in gebruik geweest.

Met de komst van de spoorwegen nam de werkgelegenheid in Gennep toe. Er kwamen bedrijfsgebouwen, een spoorbrug over de Maas en woningbouw van de Noord Brabants Duitse Spoorwegmaatschappij (NBDS). Deze ontwikkelingen leverden een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van de Gennepse bebouwing tussen 1850 en 1940.

Buiten de omwalling werd o.a. langs de route naar het zuiden bebouwing uit de MIP periode aangetroffen. Langs de Brugstraat, Spoorstraat en Heyense weg werden panden uit de onderzoeksperiode aangetroffen.

Langs de Spoorstraat betreft het veelal winkelbebouwing uit de eerste decennia van de twintigste eeuw. Aan de Heyenseweg ligt de Moutfabriek Aurora met bijbehorende direktEURsvilla. De fabriek dateert uit 1899 en is diverse malen na zware brandschade opgebouwd. Het gebouw is nog steeds als moutfabriek in bedrijf en is als industrieel archeologisch object van belang. De naastgelegen direktEURsvilla uit 1898 verkeert nog vrijwel geheel in authentieke staat en bevat neo-rennaissance elementen. Het woonhuis Spoorstraat 160 dateert uit 1872 en werd door de toenmalige NBDS gebouwd. Naar verluidt zou bij de bouw gebruik zijn gemaakt van restant materiaal van de gebouwde spoorbrug over de Maas. Oostelijk van de Spoorstraat, noordelijk van de Brabantweg dateert een groot gedeelte van de bebouwing uit de onderzoeksperiode. Aan de Emmastraat werden een aantal panden uit de jaren twintig en dertig geïnvventariseerd.

In deze buurt werd een gebied met bijzondere waarden aangewezen. Hier zal in paragraaf 6.4 dieper op worden ingegaan.

Aan de westzijde van de Spoorstraat, ten noorden van de Brabantweg ligt het Voorhoevepark. Dit is eveneens aangemerkt als gebied met bijzondere waarden. Hierop zal in paragraaf 6.3 dieper worden ingegaan.

Eveneens langs de Heyenseweg bevindt zich woonbebouwing uit met name de jaren dertig. Aan de oostzijde van de Heyenseweg verder zuidelijk liggen enkele gebouwen van de Augustinusstichting, een instelling voor geestelijk gehandicaptenzorg. Op het terrein van deze stichting was vroeger het Sanatorium Zonlichtheide gevestigd. Aan de straatzijde ligt een groep voormalige zonnehuizen van dit Sanatorium. Deze gebouwen dateren uit 1933/1934 en vertonen invloeden van het zakelijk expressionisme. Ze zijn ontworpen door F.J. Hopman uit Gennep. Een ander opvallend gebouw is het zgn. Rieten Dak, vroeger als

nazorghuis en zusterwoning in gebruik, thans met een kantoorfunctie. Het betreft een ontwerp van architect Dinger uit Naarden uit 1930. Het gebouw heeft zoals de naam reeds aangeeft een rieten dak. Eveneens door Hopman te Gennep ontworpen is een voormalig klein paviljoen van het sanatorium met ook een rieten dak.

6.3 Bijzonder gebied Voorhoevepark

In het gebied ten westen van de Spoorstraat, noordelijk van de Brabantweg ligt het Voorhoevepark. Tot de bebouwing van dit complex behoren 36 panden verdeeld in 18 dubbele woonhuizen. Het betreft de huisnummers 1-47 en 8-46. Het ruimtelijk concept lijkt sterk beïnvloed door de tuinwijkgedachte. De panden beschikken over royale achtertuinen en zijn gesitueerd in een groene omgeving.

Vlak vóór en in de eerste wereldoorlog werd door de NBDS op eigen grond een huizenplan gerealiseerd dat volgens gegevens van de historische werkgroep Gennep reeds vóór 1896 ontworpen was. Het diende ter leniging van de woningnood onder de werknemers. De maatschappij kon nauwelijks bekwame vaklui aantrekken omdat geschikte woonaccomodaties tot dan ontbrak. Nadien kreeg het gebouwde complex officieel de naam van Voorhoevepark, genoemd naar de initiatiefnemer, president directeur van de NBDS, de heer J.M. Voorhoeve. Archiefonderzoek in het kader van deze inventarisatie verricht heeft geen eenduidig uitsluitsel over de ontstaansgeschiedenis van het park opgeleverd. Er is een plan voor 14 woningen in een tuinwijk uit 1912 van woningvereniging Gennep. Het is echter niet bekend of dit plan gerealiseerd is, of dat het plan later door de NBDS is overgenomen. Er is namelijk ook een aanvraag van de NBDS uit 1917 voor 14 soortgelijke woningen. Een andere mogelijkheid is dat beide aanvragen gerealiseerd zijn en dat het aantal woningen daarna nog eens tot in totaal 36 is uitgebreid.

* Stedebouwkundige kwaliteit

Het gebied is planmatig opgezet. De panden binnen deze woninggroep vormen grotendeels een ruitpatroon. De panden zijn halfvrijstaand met een bouwlaag onder een afgeplatte kap. De panden bezitten verzorgde details als gepleisterde hoekstenen in de rollagen en hardstenen dorpelstenen. Het geheel maakt een tuindorp-achtige indruk.

* Historische betekenis

Deze woningbouw door de NBDS diende ter leniging van de woningnood onder de eigen werknemers. Voor de gemeente Gennep vormt deze woninggroep een bijzonder karakteristiek element.

* Gaafheid

De structuur van deze woninggroep verkeert nog in authentieke staat. De woningen hebben nauwelijks verbouwingen of renovaties ondergaan en hebben zo hun oorspronkelijk karakter bewaard.

* Zeldzaamheid

In vrijwel originele staat verkerende woningbouw voor personeel van spoorwegmaatschappijen met tuindorp-allures is in Limburg een zelden voorkomend verschijnsel.

6.4

Bijzonder gebied Groene Kruisstraat

In het gebied oostelijk van de Spoorstraat, ten noorden van de Brabantweg bevindt zich een tweetal complexen sociale woningbouw. Beide complexen vertonen tuinwijkachtige ontwikkelingen. Het betreft lage bebouwing met achtertuinten die tegen elkaar uitlopen. Een complex werd ontworpen van N.J. van Tiene uit Maastricht. Dit complex is gelegen aan de Groene Kruisstraat 74, de Steendalerstraat 83-97 en de St. Norbertusstraat 1-19. Deze woninggroep doet sterk denken aan de sociale woningbouw van architect Van Tiene rond het Blariacumplein te Venlo-Blerick. Het complex te Gennep werd gebouwd ter bestrijding van de woningnood onder het spoor- en tramwegpersoneel op grond van de NBDS. Aansluitend aan het complex van Van Tiene bevindt zich een tweede complex waarvan architect en bouwjaar onbekend zijn. Dit complex is gelegen aan de Groene Kruisstraat 58-70, de St. Norbertusstraat 2 en de St. Martinusstraat 9-23.

* Stedebouwkundige kwaliteit

Het gebied is planmatig van opzet. Het sociale woningbouwcomplex van Van Tiene bezit een U-vorm met rondboogvormige doorgangen naar het binnenplein. De aaneengeschakelde woningen kenmerken zich door een bouwlaag onder een mansardedak. De hoekpanden worden geflankeerd door woningen in dwarsrichting onder een zadeldak in twee bouwlagen. Twee hoekpanden hebben een aan het stratenplan aangepast grondplan. De huizen hebben opvallend wit gesauste delen van de tweede bouwlaag.

Het tweede complex bestaat uit twee parallelle huizenrijen. De woningen zijn geschakeld via de berging en hebben een binnenhof met schuurtje. Een zestal panden is voorzien van een schilddak en lichtgeknikte zadeldaken op de berging.

* Historische betekenis

De sociale woningbouw van de Woningbouwvereniging Gennep, gebouwd voor het personeel van de NBDS, heeft voor de kern Gennep een aanzienlijke bijdrage betekend in de ontwikkeling van dit deel van het stadje.

* Gaafheid

De structuur van de beide woningcomplexen verkeert nog in authentieke staat. De bebouwing is waarschijnlijk recent gerenoveerd, toch is het oorspronkelijke karakter grotendeels bewaard gebleven.

* Zeldzaamheid

In redelijk originele staat verkerende sociale woningbouw is in Noord-Limburg een zelden voorkomend verschijnsel.

6.5 Overige kernen

Heijen

Rond 1850 bestond de kern Heijen uit enige bebouwing langs de weg Nijmegen-Venlo in het zuidelijk deel van de gemeente nabij de Maas. Heijen was destijds een kern met in aanzet lineaire bebouwing langs de hoofdweg en enkele zijwegen. Rond 1940 had in deze kern geen spectaculaire groei plaatsgevonden. Van deze kern werden slechts een zevental panden in deze inventarisatie opgenomen. Het betreft o.a. woonbebouwing uit de jaren dertig. Vermeldenswaard is de Gerardamolen oorspronkelijk uit 1862. Deze beltkorenmolen, een zgn. achtkante bovenkruier, werd in de tweede wereldoorlog verwoest, en in 1950 herbouwd.

Ottersum

De kern Ottersum bestond midden negentiende eeuw uit lintbebouwing langs een aftakking van de weg Venlo-Nijmegen in oostelijke richting naar het Duitse Kleef. Deze weg volgde de loop van het riviértje de Niers en lag op de noordelijke oever. Deze kern had zich tussen 1850 en 1940 vooral naar het westen uitgebreid, in de richting van de kern Gennep en de rijksweg. De geïnventariseerde bebouwing bevindt zich m.n. aan het Raadhuisplein, langs de St. Jansstraat en Wilhelminastraat en langs de Ottersumseweg. Alle panden liggen langs of nabij de doorgaande route.

Van de bebouwing rond het Raadhuisplein verdient het vroegere raadhuis zeker vermelding. Het werd in 1902 gebouwd en bevat neo-rennaissance elementen. De nabij gelegen pastorie uit 1830 verkeert eveneens nog in goede staat van onderhoud.

De kerk van Ottersum aan de St. Jansstraat is een ontwerp van J. E. Schoenmakers uit Sittard en dateert uit 1930/1931. Dit gebouw bezit licht expressionistische invloeden.

Het pand 't Zand no. 1 betreft de ingrijpend verbouwde vroegere Coöperatieve Stoomzuivelfabriek St. Jan uit het laatste kwart van de vorige eeuw. De oorspronkelijke functie is nauwelijks nog herkenbaar. Langs de Ottersumseweg staat de windmolen De Reus uit 1850, gerestaureerd in 1956. Het betreft een beltkorenmolen, een zgn. bovenkruier. Aan de Kleefseweg ligt het voormalige klooster en pensioonaat Maria Roepaan. Een creatie van C. Franssen uit Roermond in neo-gothische trant. Het gebouw werd in 1908 gebouwd en verkeert in slechte staat. Op korte termijn zal sloop plaats vinden. De overige geïnventariseerde panden in Ottersum betreffen veelal woonbebouwing uit de jaren dertig.

Ven-Zelderheide

Deze kern is gelegen langs dezelfde weg als Ottersum, in het oostelijk deel van de gemeente, nabij de rijksgrens met Duitsland. Rond 1850 bestond deze kern uit lintbebouwing op de noordoever van de Niers. Tussen 1850 en 1940 had een lichte uitbreiding en verdichting van de bebouwingslinten langs de weg Ottersum-Kleef (Zelderheide) en langs de daarvan in noordelijke richting aftakkende route bij de rijksgrens (Ven) plaats. In deze kern werden slechts een viertal panden in deze inventarisatie opgenomen. Een object betreft de windmolen "Rust na Arbeid" aan de Kleefseweg uit 1880. Dit is een beltkorenmolen een zgn. ronde bovenkruier, waarvan echter de wieken ontbreken. Het gebouw verkeert in een slechte staat van onderhoud.

Milsbeek

De meest noordelijke kern in de gemeente Gennep is de kern Milsbeek. Rond 1850 bestond deze kern uit enige lintbebouwing ten oosten van de weg Venlo-Nijmegen. Rond 1940 had enige verdichting van de bestaande bebouwing plaatsgevonden. Van de hier geïnventariseerde panden verdienen een tweetal enige aandacht. De Potterie Jacobs ladder langs de rijksweg betreft een aardewerkbedrijfje dat dateert uit ca. 1915. De staat van onderhoud is echter niet al te best. Het kerkgebouw van de parochie O.L.V. van Altijddurende Bijstand betreft een ontwerp van architect J. Coumans uit Nijmegen met elementen van de Neo-Gothiek.

Literatuurlijst

G.C.P. Linssen, Verandering en verschuiving. Industriële ontwikkeling naar bedrijfstak in Midden- en Noord-Limburg, 1839-1914, Tilburg 1969

Th.W.J. Driessen, M.P.J. van den Brand, 1000 jaar Gennep, Nijmegen 1975

Gids voor Gennep. Uitgegeven met medewerking van het gemeentebestuur, Gennep 1934

J.H. Gilissen, Rapport over de noodzakelijke uitbreiding van Gennep's grondgebied, Gennep 1960

W.J.M. Leideritz, De stoomtrams van Noord-Brabant en Limburg, in: Trams en tramlijnen, Rotterdam 1970

Molens in Limburg, Maastricht 1957

J.F.R. Philips, J.C.G.M. Jansen, Th.J.A.H. Claessens, Geschiedenis van de landbouw in Limburg, 1750-1914, Assen 1965

Ph. van der Maelen, Dictionnaire Géographique du Limbourg, Assen 1978

Streekplan Noord- en Midden-Limburg, 3 dln., s.l., 1982

C.A. Huygen, Midden- en Noord-Limburg. Gids langs het historisch stads- en dorpsschoon, Maastricht z.j.

A. Steegh, Monumentenatlas van Nederland, Zutphen 1985

Nota van B&W der gemeente Ottersum aan de Raad dier gemeente, inzake de ontwerp-regeling van de GS van Limburg, d.d. 19 juni 1967, 1e afd.no.B.1665, tot wijziging van gemeentegrenzen in noordelijk Noord-Limburg, o.a. strekkende tot opheffing van de gemeente Ottersum, Ottersum 1967

Kaartmateriaal

Tranchotkaarten, 1803-1820
no.7 Cuijk
no.8 Gennep
no.13 Boxmeer
1:25.000

Kuyperkaarten, ca. 1867
Gemeente Gennep 1:25.000
Gemeente Bergen 1:100.000
Gemeente Ottersum 1:50.000

Topografische kaarten 1935
no. 573 Middelaar
no. 592 Gennep
no. 593 Hekkens
no. 612 Boxmeer
1:25.000

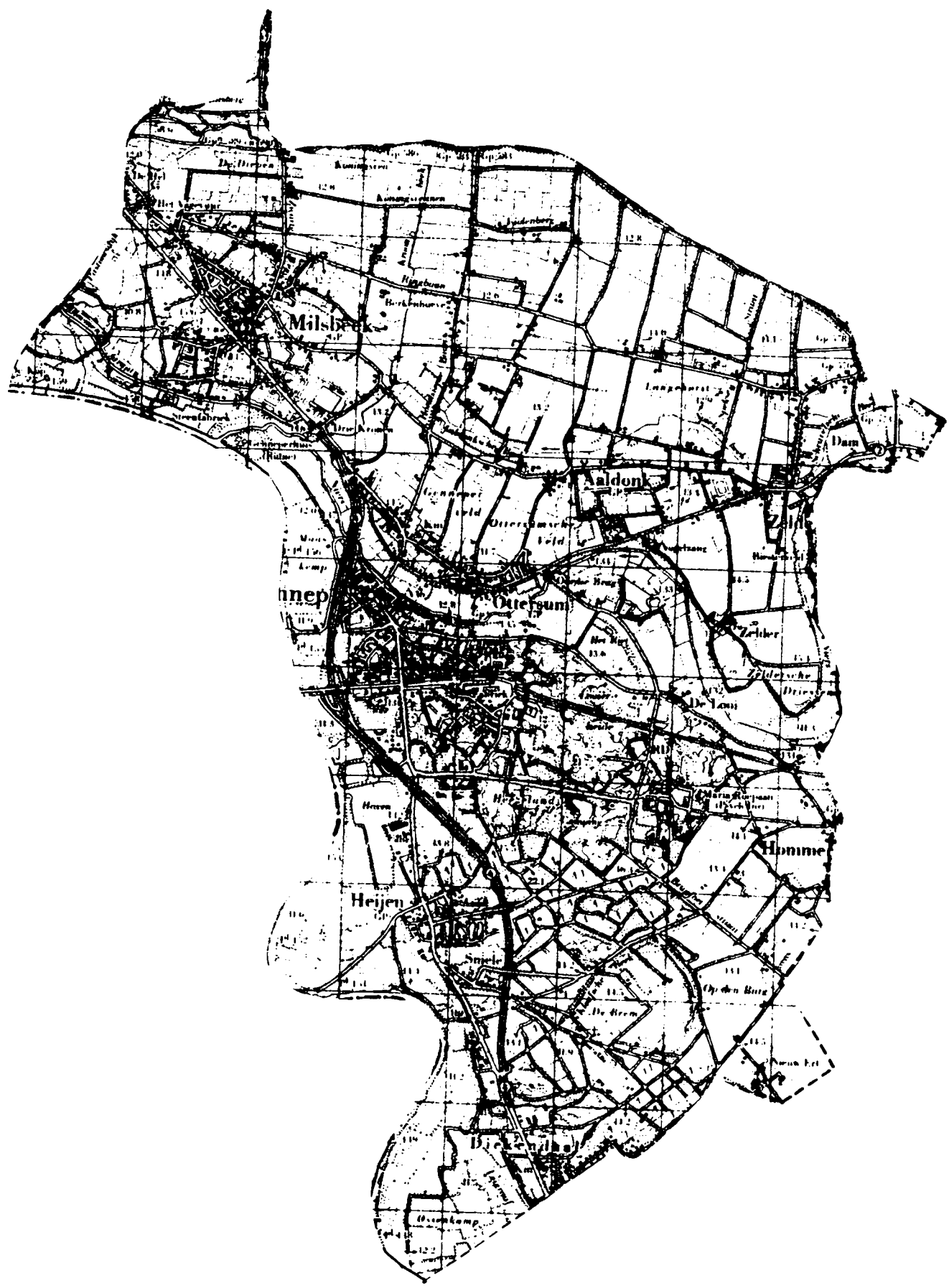
Kaart gemeente Gennep
Provinciale Planologische Dienst 1982
1:10.000

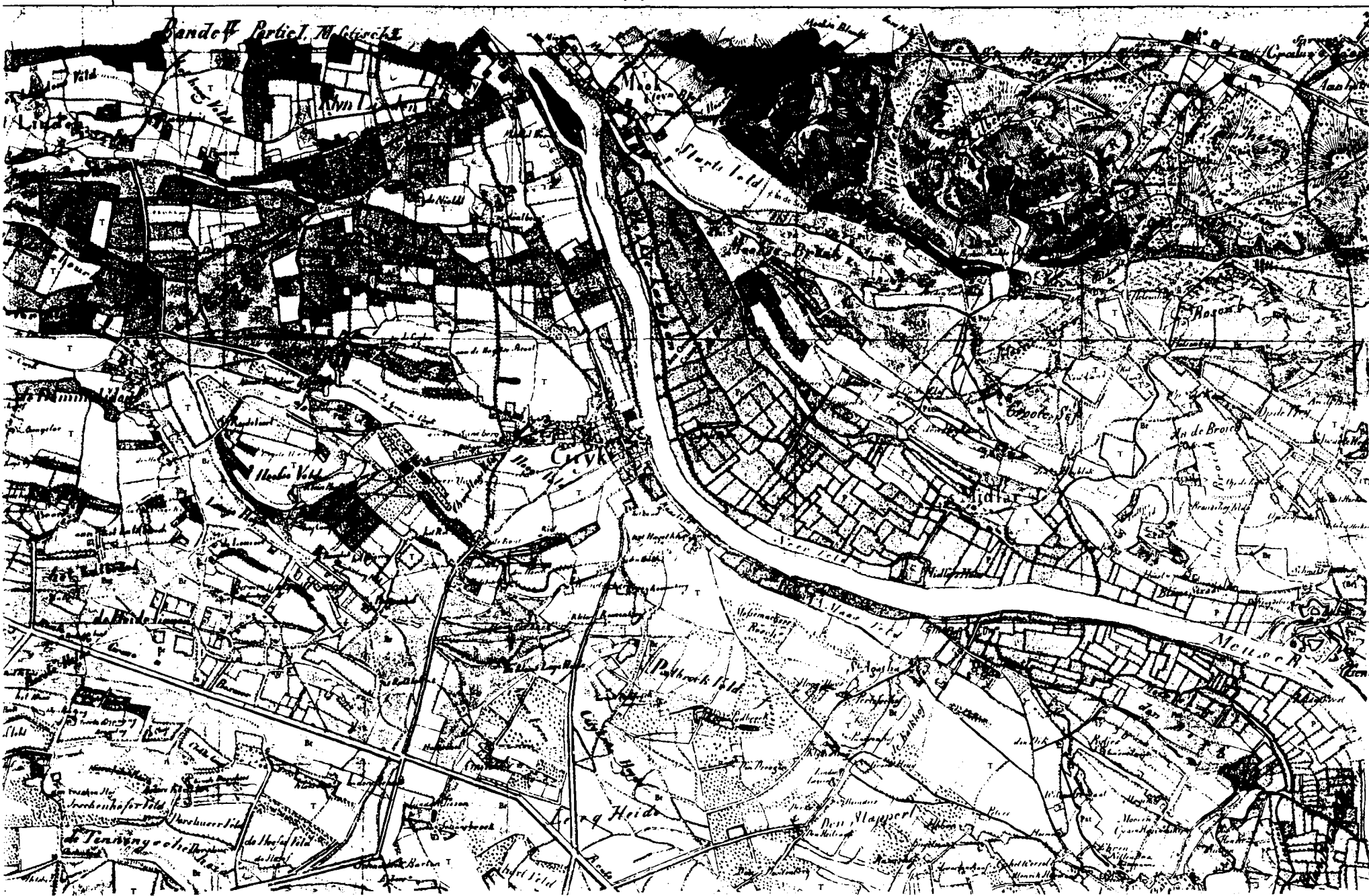
Kaart Provincie Limburg 1982
1:50.000

Streekplan Noord- en Midden-Limburg 1982
Kaart 2: Natuur en Landschap
1:100.000

Afbeeldingen bij de gemeentebeschrijving

- I De gemeente Gennep in 1982
- II a-c De gemeente Gennep in het eerste kwart van de negentiende eeuw
- III a-c De oude gemeenten Gennep, Bergen en Ottersum omstreeks 1867
- IV a-c De gemeente Gennep in 1935
- V a De bebouwing van Milsbeek, 1982
 b De verspreide bebouwing in het noorden van Gennep, 1982
 c De bebouwing van Ven-Zelderheide, 1982
 d De bebouwing van Dam en Hekkens, 1982
 e De bebouwing van Ottersum en Gennep, 1982
 f Verspreide bebouwing in het zuidoosten van Gennep, 1982
 g De bebouwing van Heijen, 1982
 h Verspreide bebouwing in het oostelijk deel van Heijen, 1982

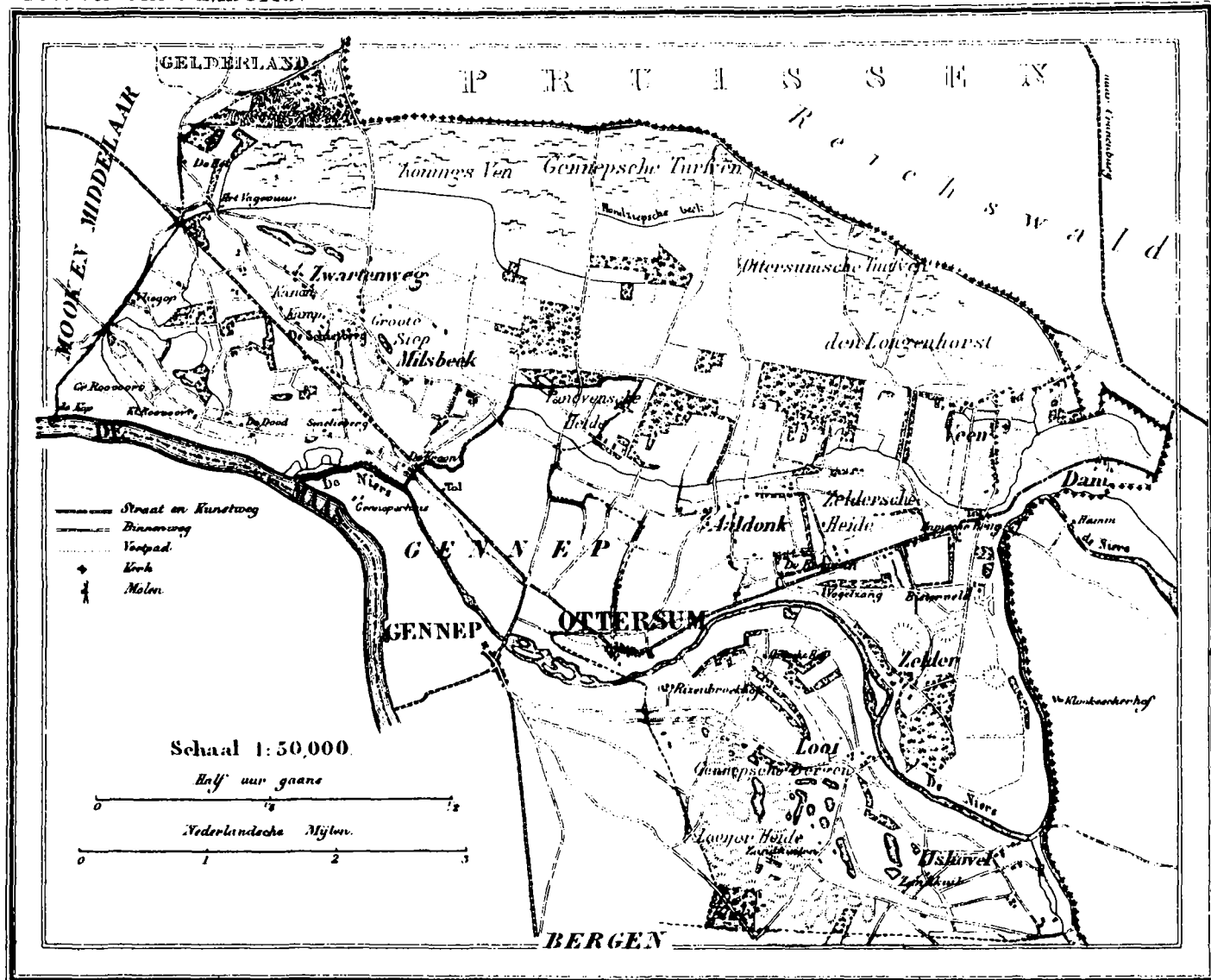

1869

Uitgave van Hugo Suringar te Leeuwarden

2737 Bunders. 1900 Inwoners.

1867.

12470 Bunders 4625 Inwoners (1903) 47785

Uitgave van Hugo Suringar te Leeuwarden

grafische Dienst.

N° 592 Genep.

Schaal van 5000 meter.

2500 2250 2000 1750 1500 1250 1000 750 500 250 0 2500 meter.

De Auteursrechten zijn voorbehouden ten behoeve van den Staat der Nederlanden.

Nadruk verboden.

Hoogtemeting verricht in 1837.

Foto-ti-po.

IVh

N° 592

GENNEP.

Verkwad in 1935.

Schaal 1:25000.

N° 573 Middelhaar.

U.T.M. 3495.9
3495.9

U.T.M. 4505.4
4505.4

De coördinaten
der hoeken van het blad
zijn afgedrukt
in het stelsel der
Rijksmeetkundige.

U.T.M. 3495.9
3495.9

U.T.M. 4505.4
4505.4

N° 612 Bonmeer.

Schaal van 5000 meter.

Hoogtebepaling verricht in 1937.
Foto-litho.

750 500 250 0 2500 meter.

* Aankomsttijden zijn verrekend op basis van de Staat der Nederlanden.

Nadruk verboden.

II c

591 592 593
611 612 613
631 632 633
Lugares 1938.

Nº 612 BOXMEER.

Vorkend in 1935.
Schaal 1:25000.
Nº592 Genep

5° 35' 22" E
5° 35' 33" E

De coördinaten
der hoeken van het blad
zijn afgedrukt
in het stelsel der
Rijksdronekswaarding

5° 35' 22" E
5° 35' 33" E

5° 35' 22" E
5° 35' 33" E

5° 35' 22" E
5° 35' 33" E

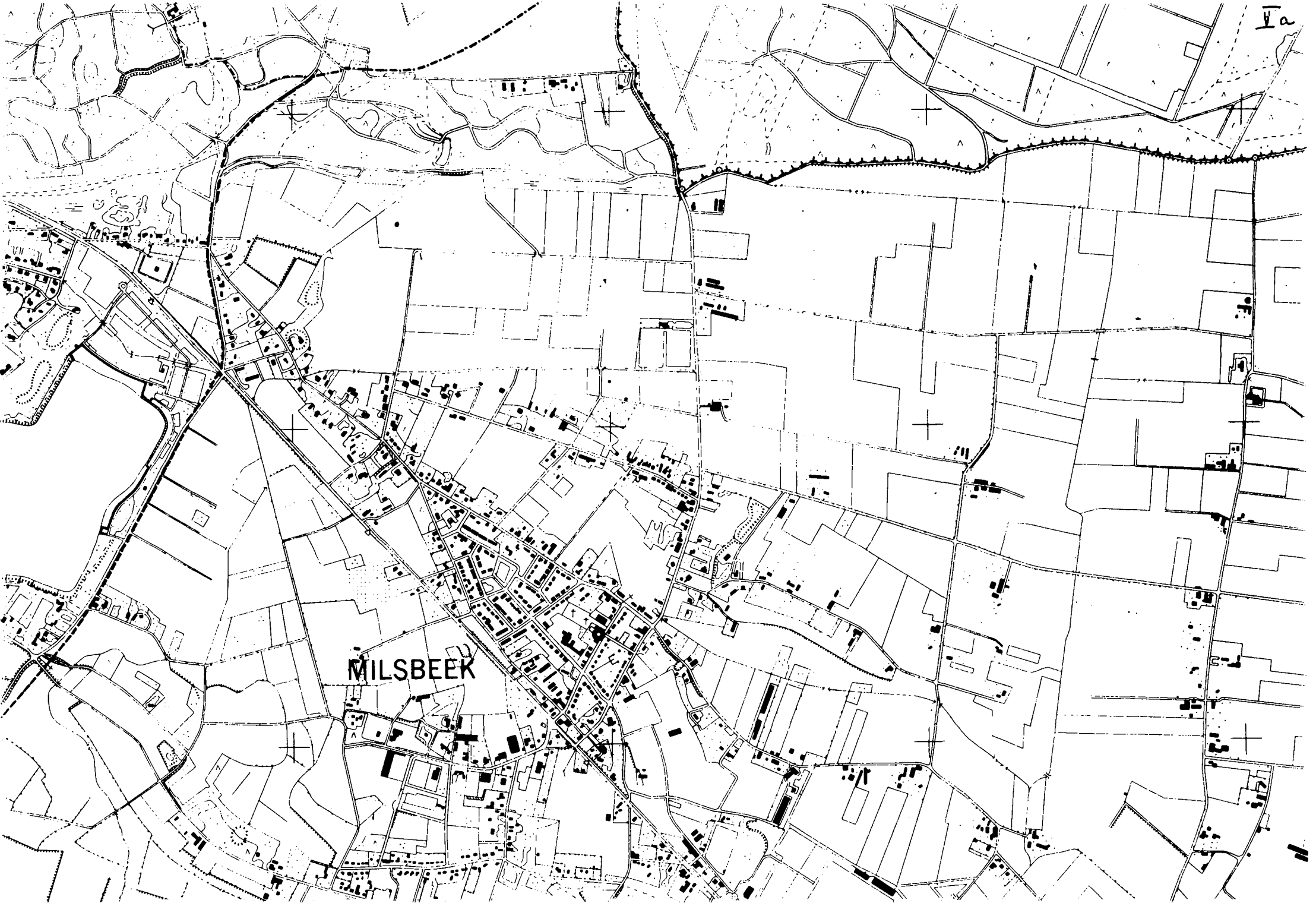

Schaal van 5000 meter.

750 1500 1250 1000 750 500 250 0 2500 meter.

De afmetingen zijn vermeerderd ten behoeve van den Staat der Nederlanden.
Nadruk verboden.

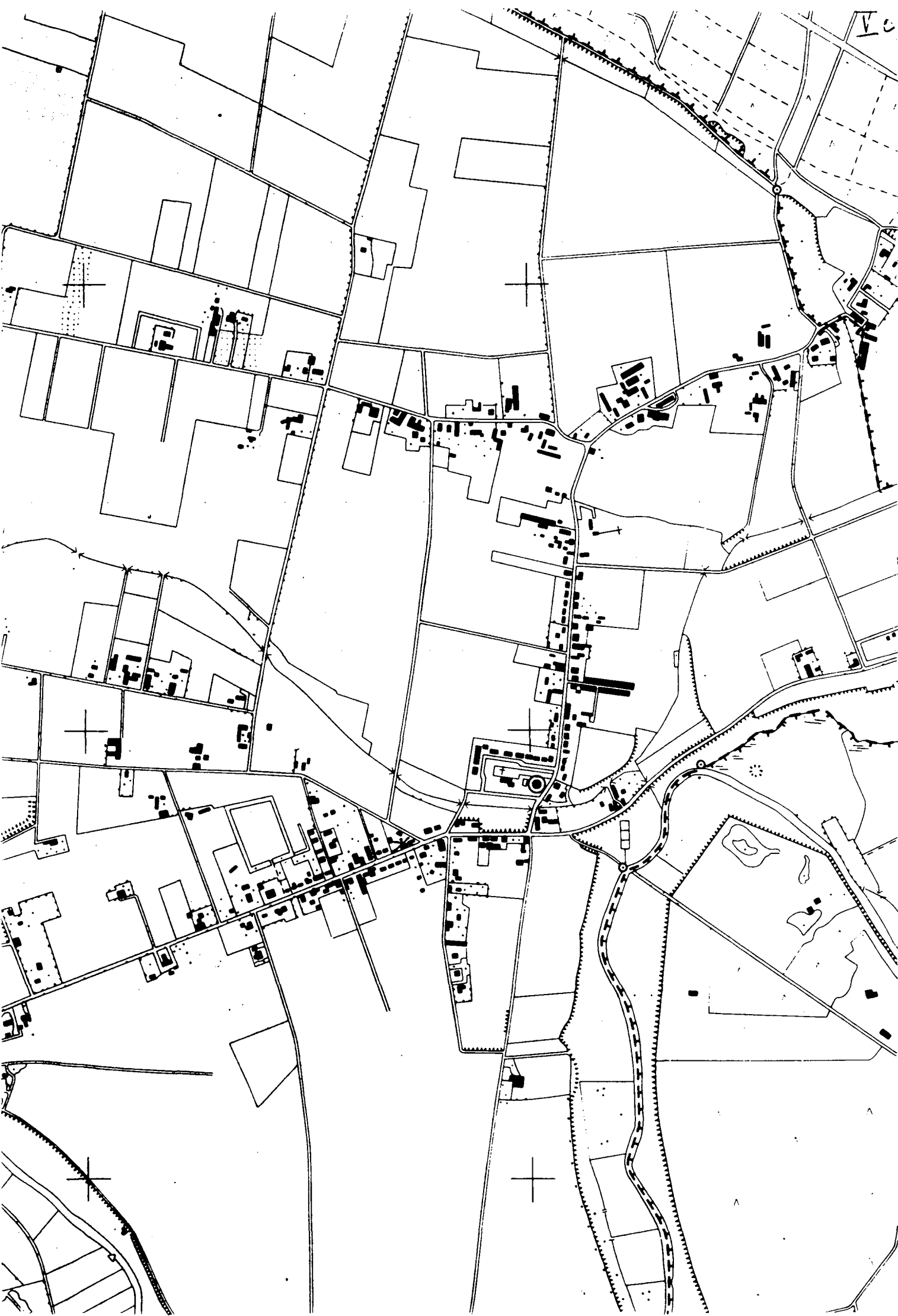
Hoogtemeting verricht in 1937.
Foto-litho.

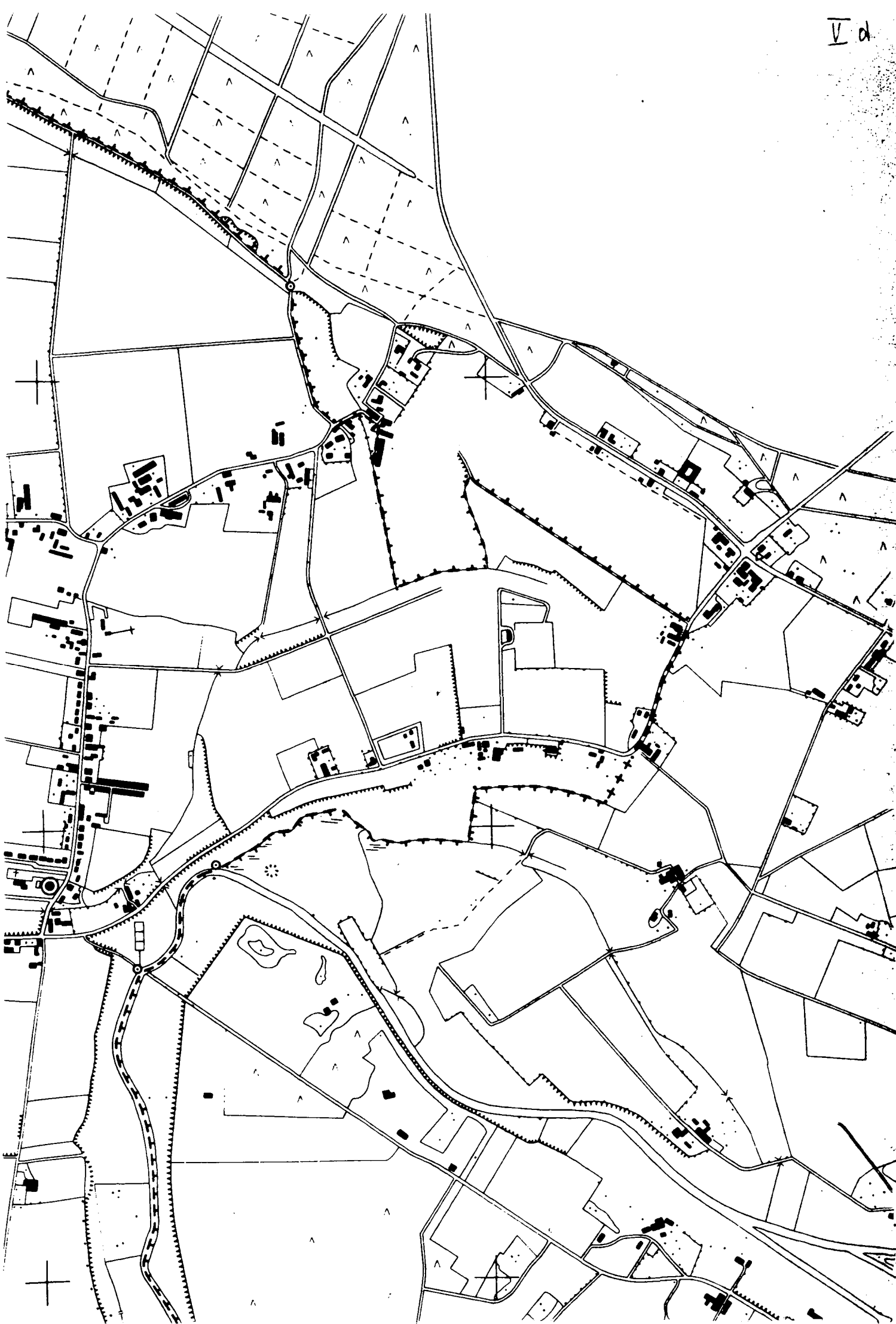

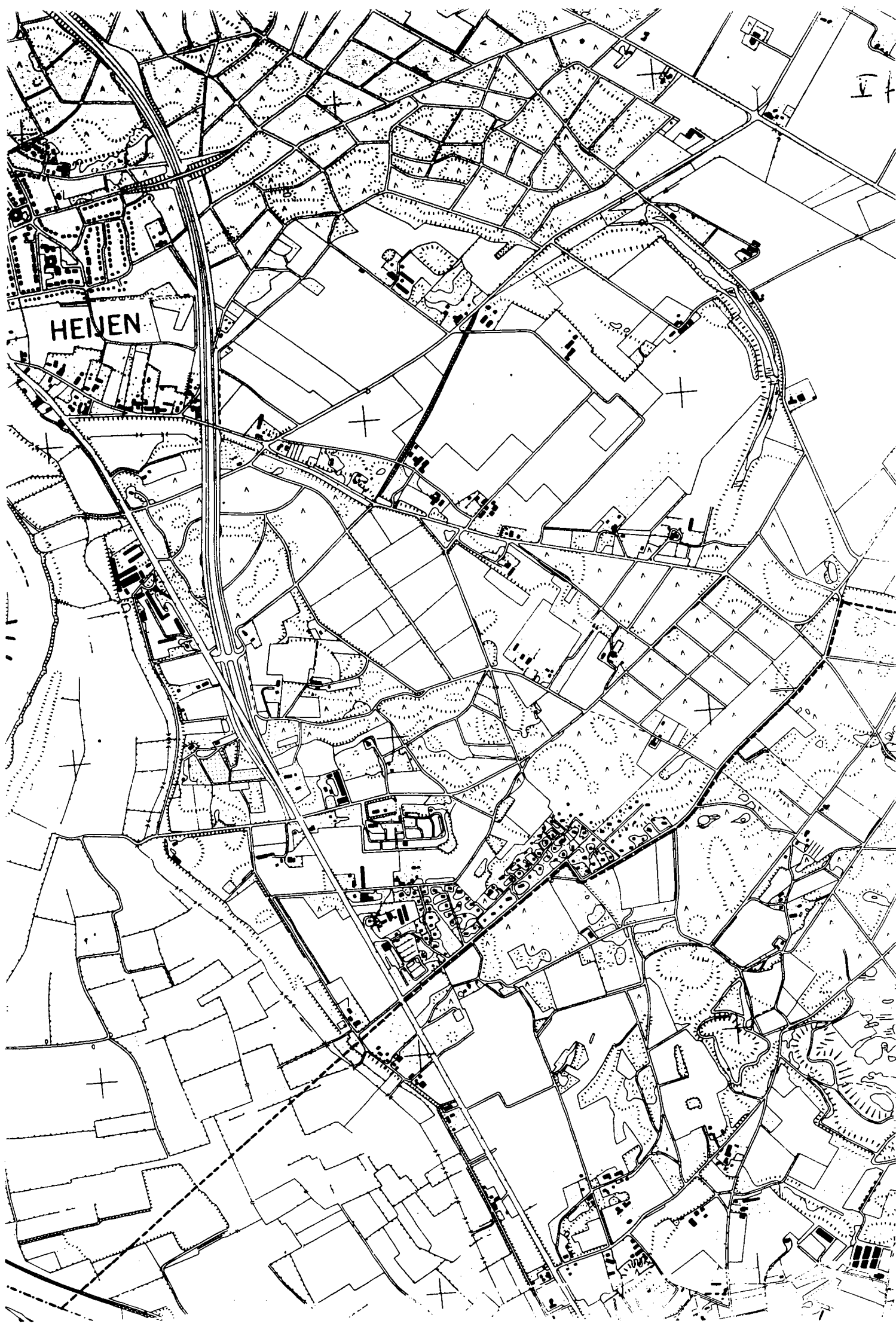
OTTERSUM

Vb

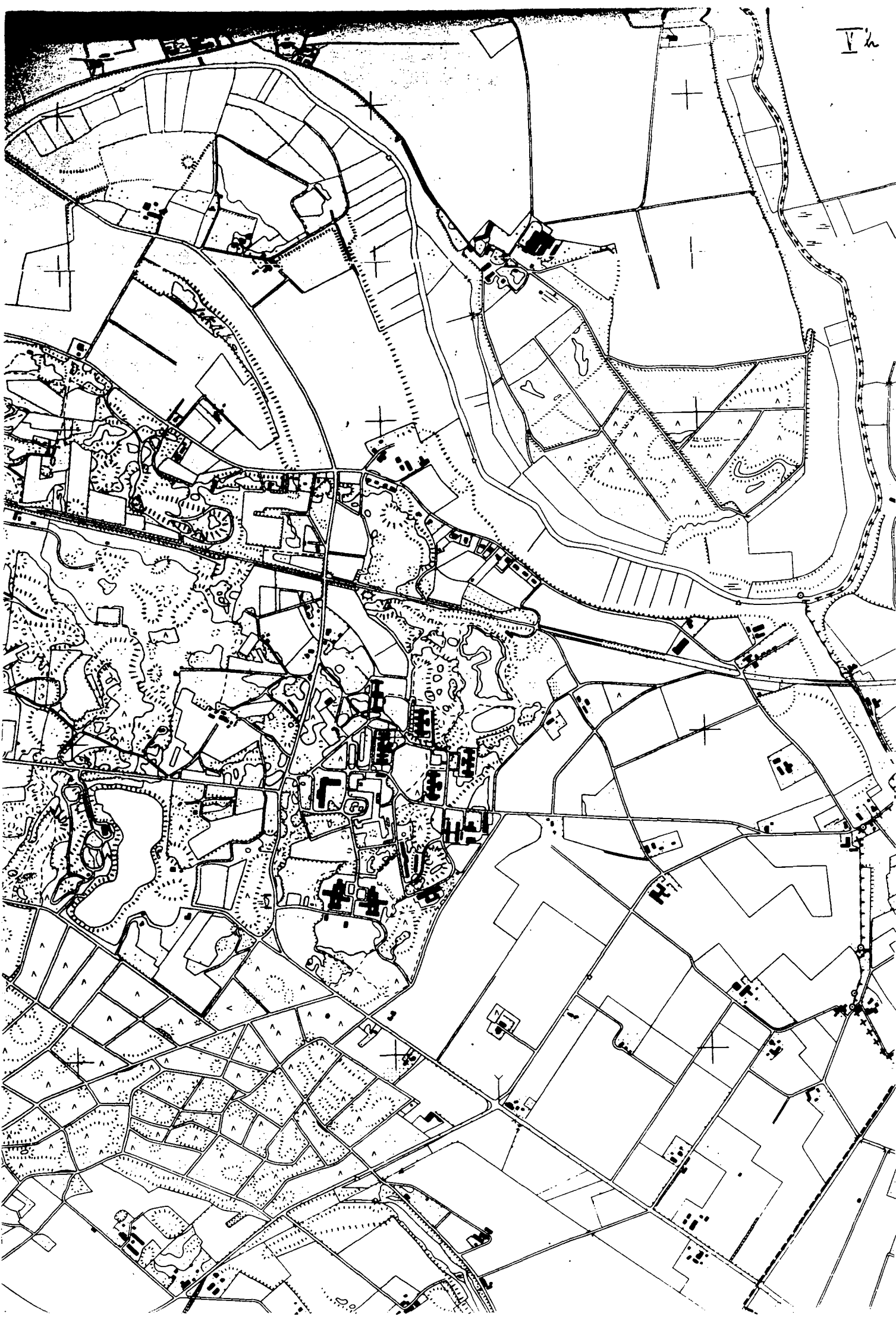

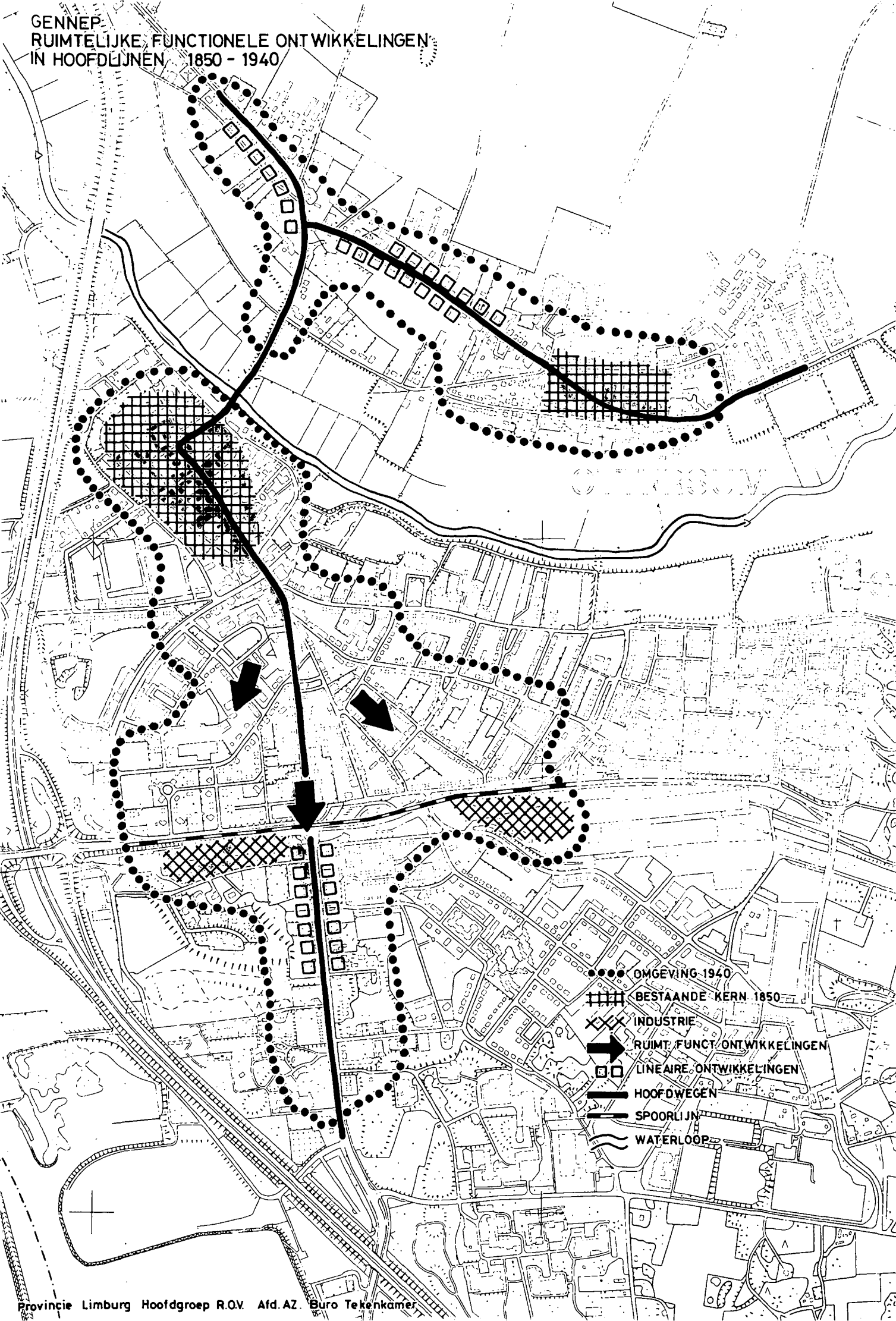

GENNEP RUIMTELIJKE, FUNCTIONELE ONTWIKKELINGEN IN HOOFDLIJNEN 1850 - 1940

- OMGEVING 1940
- ||||| BESTAANDE KERN 1850
- XXXX INDUSTRIE
- ➔ RUIMT. FUNCT. ONTWIKKELINGEN
- LINEAIRE ONTWIKKELINGEN
- HOOFDWEGEN
- SPOORLIJN
- ~ WATERLOOP

GENNEP

BIJZONDER GEBIED